

Cultura este legată de credințe și idei religioase, de spații istorice și geografice cu noi dimensiuni în funcție de interferențe, de evenimente istorice. Egalitarismul cultural presupune o față a umanului, generată de interferența culturilor tradiționale. Acest egalitarism s-a manifestat îndeosebi odată cu revoluția americană, iar în secolul XX, cu declarațiile privind drepturile omului iar la început de secol XXI prin Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor. Visul culturii totale presupune o uniformizare a realității, valorificarea culturilor particulare.

Uniformizarea culturală este dată de transmiterea informației ce determină un globalism în acest domeniu în care cultura devine spectacol și marfă, o cultură de consum. În acest sens cunoașterea s-a propagat prin religie, schimburi comerciale, instituții școlare, enciclopedii etc. în majoritatea epocilor istorice. Formarea imperiilor, Drumul Mătăsii, propagarea unor religii, descoperirile geografice, și exemplele ar putea continua, sunt acțiuni care au favorizat cunoașterea, globalizarea unor idei, concepte, unor tehnici desigur la nivelul de cercetare și înțelegere specific epocilor istorice respective. Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor este factorul decisiv în realizarea acestui deziderat al omului contemporan care a început în secolul XX și a ajuns la noi dimensiuni în

secolul XXI.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*

Gândirea umană are posibilități de cunoaștere nelimitate, evoluția societății globale va avea noi valențe de manifestare în viitor dacă facem o comparație între diferite epoci istorice și evoluțiile în domeniul cunoașterii și descoperirilor științifice din secolul XXI. Astăzi evaluăm aceste aspecte prin prisma cunoștințelor din secolul în care trăim. Care va fi această evaluare în secolul care va urma? Probabil o evaluare asemănătoare cu aceea pe care o facem noi astăzi pentru epocile istorice. Creând punți între științele exacte și științele umaniste, între știință și tradiție, între gândirea științifică și gândirea simbolică, între cunoaștere și ființă, transdisciplinaritatea tinde către unitatea conștiinței, trecând prin etapa obligatorie a autocunoașterii, scria Basarab Nicolescu. În acest sens este nevoie de o evaluare din punct de vedere istoric a conceptelor, știință, religie,

internaționalizare. „Înainte, evenimentele care se desfășurau în lume nu erau legate între ele. Acum, toate sunt dependente unele de altele”, scria Polibiu în secolul al II-lea î.Hr.

Este relevant factorul conviețuirii sociale, una dintre cauzele fundamentale ale producerii culturii sau mai bine zis culturilor, societatea fiind aceea care îi plămăiește pe indivizii ce fac parte din ea, conferindu-le un stil de viață, obiceiuri, credințe religioase, concretizate în sisteme culturale. Acestea sunt rezultatul procesului evolutiv determinat de legile istoriei ca știință, dintre care se detașează legea sau teoria seriilor prezentată de savantul moldovean Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei între 1710-1711, în Istoria creșterii și descreșterii Imperiului Otoman, teorie potrivit căreia evoluția istorică a comunităților umane, evenimentelor istorice, culturale, politice, religioase, cunoaște trei perioade: de început (adică de apariție), de dezvoltare și de decădere și de dispariție sau de reluare a ciclului în alte forme de manifestare.

Această legitate istorică nu a fost contrazisă de știință, necesară descoperirii adevărului prin traducerea textelor, apoi psihologicoistorică concentrată pe subiect. Contextul cultural este caracterizat de o serie de mutații determinate de aceste trei perioade prin care trec culturile, civilizațiile, comunitățile umane, evenimentele istorice, sub diferite forme de organizare și perioade istorice sau spații istorico-geografice.

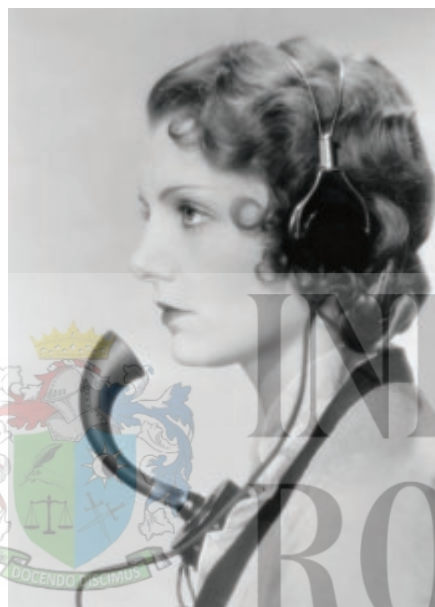
Revoluțiile în gândire, tehnică, comunicație în sens modern al cuvântului, apar în primul rând în mediile religioase. Căutările, experiențele, contradicțiile determină aceste revoluții care cuprind nu numai ideile și credințele religioase dar și domeniile practice legate de viața de zi cu zi. Prima dintre cele trei renașteri medievale a cuprins perioada dintre sfârșitul secolului VIII și secolul IX din timpul domniilor lui Carol cel Mare și Ludovic cel Cuvios. A determinat dezvoltarea literaturii, scrisului, artei, arhitecturii, jurisprudenței, reformelor liturgice, cunoașterii în genere. Carol cel Mare a avut consilier pe învățatul anglo-saxon Alcuin (cca. 735 - 19 mai 804) profesor la școala palatină din Aachen, colaborator al lui Carol cel Mare în domeniul culturii.

Opera sa din care amintim, *Ars grammatica*, *De orthographia*, *De dialectica*, *Salto Lunae* ac *Bissexto*, tratat de astronomie, a favorizat cunoașterea, cartea fiind principalul mijloc de impunere a

noi cunoașteri a vremii respective. Este celebru dialogul dintre Alcuin și Carol cel Mare unde este sesizată cel mai bine prețuirea epocii antice și posibilitățile nelimitate ale cunoașterii, ale gândirii umane. Toate aceste aspecte sunt prezentate magistral de Ovidiu Drîmba în Istoria Culturii și civilizației. Alcuin: Mai întâi trebuie să știm că există lucruri atât de frumoase și de nobile încât nu trebuie să le dorim doar în vederea unui anumit profit, ci trebuie să le dorim și să le iubim pentru valoarea lor în sine.

Carol cel Mare – Aș dori mult să știu care sunt acestea; Alcuin – Sunt virtutea, știința, adevărul și iubirea binelui; Mirându-se că filozofii păgâni (antici) au practicat aceste virtuți, creștinii neglijându-le Alcuin – răspunde – „Noi suntem mai mult de plâns decât de admirat”. Descoperirile geografice, revoluția industrială, revoluțiile politice, arhitectura renașterii și nu numai, reformele de orice fel etc. sunt tot atâtea modalități de uniformizare a gândirii, de globalizare în sensul răspândirii unor idei și concepte, procese economice, organizări politice.

Deși nu putem să le numim tehnologii în adevăratul sens al cuvintelor secolului XXI acestea sunt elemente care determină o uniformizare a gândirii, a proceselor economice, culturale și chiar religioase. Secolul XX și începutul de secol XXI este perioada revoluțiilor în toate planurile, de la revoluțiile politice, științifice, economice la cele de transmitere a informațiilor. Modalitățile de transmitere a informațiilor au fost diferite în funcție de epocă istorică, posibilități materiale, mentale, informaționale, amintind printre altele religia, Drumul Mătăsii, academiile, tiparul, electricitatea, telefonul, radioul, televiziunea pe care îi numim factori specifici fiecărei epoci istorice.

Ideile de libertate, concepțiile sociale, experiențele de viață, evoluția societății, libertatea individuală, colectivă au dus la concepte unanim acceptate de la declarația popoarelor din Virginia din coloniile engleze din America de Nord la Declarația drepturilor și cetățeanului din timpul revoluției franceze din 1789 sau Declarația privind drepturile omului din secolul XX, la libertățile democratice câștigate prin Revoluțiile din 1989 din Europa de Est. Stocarea, transmiterea informațiilor, promovarea, popularizarea, acceptarea au folosit mijloace specifice în funcție de epoca istorică, dar nu au lipsit cum am arătat mai înainte.

Fiecare perioadă istorică a avut mijloacele sale de transmitere a informațiilor și va avea în continuare în funcție de evoluția societății globale. Câteva exemple: epoca antică a globalizat spații geografice prin imperiile vremii, religii, drumurile comerciale, epoca medievală prin religie, academiile, tiparul, epoca modernă prin descoperirile geografice, revoluția industrială, curentul electric, revoluțiile politice. Epoca contemporană s-a detașat de celelalte epoci prin noua revoluție științifică. Radioul, televiziunea, calculatorul, sateliții de comunicații și din alte domenii, internetul

cu formele sale de comunicare și manifestare au determinat ceea ce se numește astăzi TIC – Tehnologia Informației și Comunicațiilor. Un concept complex, larg, TIC – Tehnologia Informației și Comunicațiilor evoluează pe măsura dezvoltării aparaturii electronice de transmitere a datelor. În evoluția acestui concept o primă perioadă a fost tehnologia informației (TI).

După care a urmat TIC un ansamblu de comunicații unificate și integrate telecomunicațiilor din care fac parte linii telefonice și semnale wireless, sateliți și calculatoare, precum și software-ul necesar care permit utilizatorilor să acceseze, să stocheze, să transmită și să manipuleze informații, necesare unor procese tehnologice, economice, militare, științifice, medicale, educaționale. Există în literatură de specialitate mențiuni între diferențele dintre tehnologiile de comunicare interpersonală și tehnologiile de comunicare în masă. Totuși interferențele dintre cele două favorizează nu numai cunoașterea dar și o uniformizare a conceptelor, teoriilor, realităților dintr-un domeniu sau altul, cunoașterea individuală, de grup, regională sau globală. Transferul de informații și diverse tipuri de comunicații mediate electronic se realizează prin orice dispozitiv de comunicare, care cuprinde radio, televiziune, telefoane mobile, hardware și rețea, sisteme de satelit și așa mai departe, precum și diversele servicii și aparate necesare stocării prelucrării și transferului informațiilor. („ICT – What is it?”. www.tutor2u.net.)

Revoluția Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a început cu telegrafia, a continuat cu telefonica, radioul, televiziunea, internetul, sateliții de telecomunicații sau din alte domenii accentuând procesul cunoașterii globale, uniformizării unor concepte, prevenirii dezastrelor, optimizării unor procese economice, educaționale și chiar o descurajare a războiului și dezastrului nuclear. Bazele de date, instrumentele de procesare a informației audio, video, imagini, text, rețelele de socializare online, rețelele profesionale concepute strict pentru un anumit domeniu de activitate (LinkedIn spre exemplu), instrumentele de promovare și autopromovare pe domenii, instrumente de comunicare de evaluare și autoevaluare sunt disponibilitățile oferite de TIC cu consecințe favorabile globalizării, uniformizării culturale științifice, cunoașterii realităților

din diferite perspective în orice punct al globului.

Dezvoltarea personală prin stimularea creativității, a gândirii sistematice/analitice, precum și dezvoltarea abilităților practice; implementarea TIC în sistemul social, învățământ, medicină etc. sunt oportunități de cunoaștere indiferent de regiune și punct al globului. Totuși aceste oportunități sunt condiționate de cunoașterea acestei tehnologii, dar telefoanele mobile, facebook-ul, whatsapp-ul, e-mailul sunt tot mai accesibile indiferent de gradul de cultură sau pregătire profesională.

Prof. univ. dr. Ștefan Păun

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ *Independența
prin Cultură*